

Janke Wikholms Krönika

Mars 2014

En unik rättegång och en unik dom!

Så kom då den första domen där det psykosociala arbetet prövats i domstol! En socialsekreterare i Krokoms kommun hade under lång tid haft en djup konflikt med sin arbetsledare. Dagen innan konflikten skulle "lösas" med att kommunen avskedade mannen, tog han sitt liv. Enligt Tingsrätten i Östersund var den utredning om mobbning som gjordes undermålig. De två chefer som fällts borde ha gjort riskbedömningar och vidtagit åtgärder avseende de tydliga arbetsmiljöproblem som fanns på arbetsplatsen.

Under snart trettio år har jag genomfört kursen "Chefens ansvar för arbetsmiljön". Detta för ett stort antal företag och på många öppna kurser. Den vanligaste frågan jag fått från deltagarna är: "Kan jag bli ansvarig om...". De flesta chefer har ett stort intresse av arbetsmiljön i allmänhet och det personliga ansvaret i synnerhet. Man kanske skulle kunna uttrycka det som att "Hederliga människor har respekt för rättvisan"! För även om nu två chefer fällts för Arbetsmiljöbrott måste vi komma ihåg att dessa brott aldrig är uppsåtliga i den meningen att man velat skada en annan människa! Felet är nästan alltid att man underlåtit att göra det man enligt lagen och föreskrifter borde ha gjort.

Chefer är intresserade av arbetsmiljöfrågor. Men de upplever ofta att man inte i tillräcklig omfattning hinner göra allt som krävs. Många gånger saknas också kunskaper. Hela tiden förs det över nya arbetsuppgifter på chefer om än det ena, än det andra. De hjälpande staber som fanns tidigare har antingen bantats eller tagits bort. Att vara chef idag är en tuff uppgift och många tror att domen i Östersund ytterligare kan avskräcka från att bli chef.

Naturligtvis är denna risk uppenbar. Samtidigt kan ju domen bli en vändpunkt för arbetet med den psykosociala arbetsmiljön? Nu finns det belägg för att dessa frågor på ett helt annat sätt måste prioriteras upp väsentligt. Chefer med kunskaper om psykosocial arbetsmiljö och hur arbetsmiljöarbetet fungerar kommer säkerligen oftare att "returnera" frågor uppåt i organisationen. När arbetsmiljöfrågor returneras uppåt brukar det ge resultat! Chefer måste helt enkelt i framtiden göra andra prioriteringar i sitt arbete. Man kan inte heller ha ansvar för grupper bestående av 20-30 personer! Man måste bli mera synliga i sina grupper.

Det är djupt tragiskt att det måste till ett dödsfall för att uppmärksamma viktiga arbetsmiljöfrågor. Olyckan 2008 i Kista med den underdimensionerade balken då en dog samt två skadades fick också en stor betydelse. Den fällande domen uppmärksammade vilket ansvar en konstruktör har. Jag vet att den olyckan bidragit till att många företag skärpt sina kontrollrutiner av ritningar avsevärt. Detta har i sin tur resulterat i säkrare konstruktioner. Bra, även om orsaken även här var djup tragisk.

Oavsett vad Hovrätten säger om överklagandet från Krokoms kommun så lär tingsrättsdomen få stor betydelse. Den kommer att innebära att svenska chefer på ett mycket bättre sätt kräver och får kunskaper om psykosocial arbetsmiljö i allmänhet och om hur den undersöks och åtgärdas i synnerhet. Så då kan det kanske komma något gott från denna djupt tragiska händelse!

Arbetsmiljöhälsningar!

Janke Wikholm

Skicka synpunkter på krönikan till info@jankewikholm.se
Läs flera krönikor på www.jankewikholm.se

JANKE
WIKHOLM